

Onderwerp	Tarief voor hulp bij het huishouden 2024
Portefeuillehouder	De heer P.L.S. van Steen
Datum raadsvergadering	19 december 2023
Aantal bijlagen	1

Samenvatting

De aanbieders van hulp bij het huishouden hebben in een brief hun zorgen geuit over het huidige tarief voor hulp bij huishouden dat de gemeente Heusden hanteert. De nasleep van de coronaperiode brengt nieuwe uitdagingen met zich mee. Met name op het gebied van ziekteverzuim en een loonsverhoging van meer dan 10% volgens de CAO Verpleeg-, Verzorgingshuizen, Thuiszorg en Jeugdgezondheidszorg (VVT).

Hoewel er een lopend contract is tot 31 december 2024, met een indexatieplicht die gebaseerd is op de Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA), ervaren de aanbieders dat het huidige tarief niet meer aansluit bij de realiteit. Het Uitvoeringsbesluit Wmo verplicht gemeenten om een reële prijs te betalen. Door de genoemde ontwikkelingen dreigt dit voor de aanbieders uit het oog verloren te worden. Deze onhoudbare situatie raakt niet alleen de aanbieders, maar heeft ook directe gevolgen voor de kwaliteit van de geboden hulp. In de regio zijn nagenoeg alle gemeenten bezig met een onderzoek of voorbereidingen om het tarief voor hulp bij het huishouden aan te passen. Het is van groot belang dat onze gemeente niet achterblijft in deze ontwikkelingen om een gelijkwaardige dienstverlening te waarborgen.

Ons voorstel is om het huidige tarief van € 31,59 voor hulp bij het huishouden in 2024 in drie stappen te verhogen. Per 1 januari 2024 naar € 34,64, per 1 maart 2024 naar € 35,78 en per 1 oktober 2024 naar € 36,92. Deze geleidelijke aanpassing, die de loonstijgingen op grond van de CAO-VVT volgt, stelt de aanbieders in staat om de benodigde kwaliteit te blijven bieden.

Aanleiding

Op 9 mei 2023 hebben Actief Zorg en Tzorg u een brief gestuurd over de hoogte van het tarief voor hulp bij het huishouden. Hierin wordt bezorgdheid over het tarief uitgesproken. Met name door de loonsverhogingen volgens de CAO-VVT. Deze CAO is tussentijds herzien en resulteert in een salarisverhoging van meer dan 10%.

Feitelijke informatie

Voorgeschiedenis

De gemeente Heusden koopt hulp bij het huishouden lokaal en zelfstandig in. De overeenkomst hulp bij het huishouden heeft een duidelijke indexeringsbepaling: 'Binnen de looptijd van deze overeenkomst wordt het tarief jaarlijks geïndexeerd op basis van de OVA¹.' De tarieven zijn begin 2021 berekend, voorafgaand aan de ingangsdatum van de overeenkomst op 1 januari 2022. Dit gebeurde met behulp van een eigen rekenmodel, afkomstig van de gemeente Tilburg.

Ondanks de in 2023 toegekende contractuele indexering van 3,72% en een correctie van de functie inzetmix in vergelijking met 2022, blijven verschillende aanbieders (met medewerkers in loondienst) benadrukken dat het tarief te laag is.

¹ OVA staat voor Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling. Deze bijdrage is gebaseerd op de loonontwikkeling in de private sector en weerspiegelt dus niet altijd iedere CAO in de zorg en welzijn.

Hierdoor wordt kostendekkend werken bemoeilijkt. Met name het hoge ziekteverzuim na de coronaperiode en de ontwikkelingen binnen de CAO resulteren in aanzienlijke stijgingen van de personeelskosten voor de aanbieders.

Het recente CAO-akkoord betekent een verhoging van de CAO-lonen met 5% per 1 oktober 2023, 2,5% per 1 maart 2024 en opnieuw 2,5% per 1 oktober 2024. De vastgestelde bodembedragen zorgen ervoor dat de daadwerkelijke loonsverhoging in de praktijk hoger uitkomt. Dit komt omdat in de lagere loonschalen de gestelde bodem van € 125 niet wordt bereikt. De uiteindelijke verhoging ligt daardoor hoger dan de genoemde 5% of 2,5%.

Kaders (beleid en wettelijk)

Er is een lopende overeenkomst tot 31 december 2024. De gemeente is contractueel verplicht het tarief jaarlijks te indexeren op basis van de OVA.

In het Uitvoeringsbesluit Wmo (de AMvB 'reële prijs') worden gemeenten verplicht een reële prijs te betalen voor Wmo-diensten. Of we hieraan voldoen is discutabel:

- ja, waar het gaat om de reële prijs die bij afsluiting van de overeenkomst is vastgesteld
- nee, waar het gaat om de huidige situatie.

Overige informatie

Onderstaand een overzicht van de gecontracteerde hulp bij het huishouden van huidige aanbieders. Het betreft het aantal cliënten met het aantal uren dat toegewezen is.

	Zzp aanbieder	Aantal cliënten september 2023	Aantal uren 2023
Primaco	Ja	611	50.277
Actief Zorg		435	44.748
Amare		338	34.057
Welthuisdiensten	Ja	150	14.992
Azova	Ja	62	5.293
Tzorg		38	4.250
Poetsen met een praatje		13	1.071
Totaal		1647	154.687

	Uren	%
Aanbieders met medewerkers in loondienst	84.126	54, %
Aanbieders met zzp-ers	70.562	45,6%

Op 24 augustus jl. is er een gesprek geweest met alle vier de aanbieders die werken met medewerkers in loondienst (Tzorg, Actief Zorg, Amare en Poetsen met een praatje). Er is sprake van een uitzonderlijke situatie. Na de coronaperiode is er sprake van een zeer hoog ziekteverzuim (rond de 9%). Daarnaast is sprake van de eerder genoemde CAO-VVT loonsverhogingen. En dit bovenop het huidige tarief van € 31,59 dat (ruim) onder het landelijk gemiddelde ligt. In het huidige tarief van 2023 is rekening gehouden met een gemiddeld ziekteverzuim van 6.34%.

Belangrijk om te benadrukken is dat een aanpassing van het tarief alleen kan plaatsvinden gedurende de looptijd van de overeenkomst als alle betrokken aanbieders hiermee akkoord gaan en een addendum ondertekenen. In gesprekken met de aanbieders die uitsluitend met zzp'ers werken, namelijk Primaco, Welthuisdiensten en Azova, bleek dat zij geen bezwaren hebben tegen het huidige tarief. Op 4 september jl. is opnieuw met deze drie aanbieders gesproken. Ondanks het feit dat zij geen bezwaren hebben tegen het huidige tarief gaan zij niet akkoord met een verhoging van het tarief voor alleen de aanbieders met medewerkers in loondienst.

Een tariefsverhoging is dus aan de orde voor alle aanbieders.

Regio

Alle gemeenten zijn bezig met een onderzoek of voorbereidingen om het tarief voor hulp bij het huishouden op te hogen in verband met de CAO-VVT loonsverhoging. Onderstaand een overzicht.

Tilburg	€ 35,58 (raadsvoorstel)	Vanaf jan '24 € 38,39
Goirle, Hilvarenbeek, Oisterwijk	€ 32,66	Jan '24 wordt gestart met kostprijsonderzoek
ABG en Dongen	Hah 1 € 29,28 Hah 2 € 31,20	Kostprijsonderzoek gaat van start in okt, uitkomst wordt met terugwerkende kracht vanaf jan '23 ingevoerd
Waalwijk	€ 33,36	Vanaf 1 jan '24 € 35,87

's-Hertogenbosch (resultaatfinanciering)	€ 31,68	Tarief is per 1/10 '23 aangepast en wordt opnieuw aangepast aan CAO per 1/3 '24 en 1/10 '24
Oss	€ 32,89	Voorstel om tarieven te verhogen in 2024 is in voorbereiding

Afweging

Als het tarief conform wordt verhoogd kunnen de aanbieders hun bedrijfsvoering op een financieel gezondere manier voortzetten. De componenten die ten grondslag liggen aan het huidige tarief komen niet meer goed overeen met de daadwerkelijke situatie. Het ziekteverzuim is sinds de coronacrisis fors gestegen en de CAO VVT is fors verhoogd. Medewerkers blijven gemiddeld langer in dienst (en worden door hun stijging in de salarisschalen daardoor duurder) dan voor corona. Gezien de krapte op de huidige arbeidsmarkt en de daardoor ontstane wachtlijsten in levering van huishoudelijke hulp is het langer behouden van personeel zeer gewenst.

Verder is continuïteit van de huishoudelijke hulp bij dit scenario beter gewaarborgd.

We leveren op dit moment vanuit de Wmo maandelijks huishoudelijke hulp aan ca. 1650 inwoners. Met slechts zeven aanbieders huishoudelijke hulp. Een faillissement van een van deze aanbieders kan grote gevolgen hebben voor zowel de continuïteit van de zorg voor onze inwoners als voor de vele werknemers die bij deze aanbieders werkzaam zijn. Deze werknemers wonen in verreweg de meeste gevallen immers ook in onze gemeente.

Een verhoging van het tarief boven de afgesproken bedragen in de overeenkomsten vormt een wezenlijke wijziging ten opzichte van de oorspronkelijke aanbesteding. Deze verandering vereist een officiële aankondiging van gewijzigde opdracht, waardoor andere marktpartijen de kans krijgen om onder gelijke voorwaarden mee te dingen naar de opdracht.

Tarief 2024

In ons rekenmodel zijn de door zorgaanbieders met medewerkers in loondienst aangeleverde data volledig meegenomen (functie inzetmix 91,55% en een gemiddeld ziekteverzuim van 8,55%) en vervolgens de verschillende CAO-VVT loonsverhogingen. Dit resulteert in onderstaande nieuwe tarieven waarin de CAO verhogingen op de verschillende momenten (rekening houdend met de bodembedragen) zijn verwerkt. Wij stellen u voor om de tarieven conform onderstaande tabel te verhogen.

<i>Tarief doorgerekend met bodembedragen</i>	Ingangsdatum	Tarief
Huidig tarief		€ 31,59
Tarief (1^e CAO verhoging zit erin verwerkt)	Per 01-01-2024	€ 34,64
2e CAO VVT verhoging	Per 01-03-2024	€ 35,78
3^e CAO VVT verhoging	Per 01-10-2024	€ 36,92

Inzet van middelen

Door het voorstel ontstaan extra kosten in 2024. Op basis van de ervaringen uit voorgaande jaren blijkt dat niet voor alle toegewezen uren door de aanbieder een declaratie wordt ingediend. Er wordt veelal minder hulp geleverd dan is toegewezen. De benuttingsgraad ligt rond 90%.

Bij het opstellen van de begroting 2024 is ervan uitgegaan dat in 2024 150.000 uren hulp bij het huishouden in de vorm van zorg in natura (ZIN) worden gedeclareerd. Hierbij is gerekend met een voorlopig tarief van € 33 per uur. In de begroting 2024 is voor de kosten hulp bij huishouden (ZIN) een bedrag van € 4.950.000 beschikbaar. Op basis van de nu voorgestelde tarieven bedragen de kosten voor het jaar 2024 naar verwachting € 5.370.000. Dit heeft tot gevolg dat voor de € 420.000 aan meerkosten geen budget in de begroting 2024 beschikbaar is. Voorgesteld wordt de meerkosten voor een bedrag van € 200.000 ten laste te brengen van de stelpost prijsstijgingen. Dit wordt met een begrotingswijziging verwerkt. Met de inzet van deze stelpost is in de begroting 2024 de stelpost prijsstijgingen volledig ingezet. De resterende meerkosten à € 220.000 komen ten laste van het begrotingsresultaat 2024. Omdat nog geen duidelijkheid is over de tarieven vanaf 2025 en de mogelijkheid van tariefdifferentiatie worden deze meerkosten van € 220.000 vooralsnog als incidenteel aangemerkt. Hierover zal medio 2024 meer duidelijkheid zijn.

Risico'sPrecedentwerking.

Instemmen met deze tariefstijging kan de deur openen voor vergelijkbare verzoeken in andere overeenkomsten. Juridisch wordt het dan moeilijker om dergelijke verzoeken te weerstaan. Het is belangrijk daarbij op te merken dat CAO-ontwikkelingen doorgaans voorzienbaar zijn en overeenkomsten slechts onder onvoorziene omstandigheden door de rechter kunnen worden aangepast of ontbonden. Bestuursorganen moeten zich in het privaatrecht houden aan algemene beginselen van behoorlijk bestuur, inclusief het gelijkheidsbeginsel. Echter, een beroep op een dergelijke tariefverhoging op basis van het gelijkheidsbeginsel wordt zelden toegekend aan andere aanbieders.

Inschatting kosten

Voor de berekening van de kosten is gerekend met een benuttingsgraad van 90% als de daadwerkelijke benutting in 2024 hoger uitkomt dan bestaat het risico dat de kosten hoger uitkomen dan nu ingeschat. Dit is ook het geval als er sprake is van een grotere groei van het aantal cliënten dat een beroep doet op hulp bij het huishouden.

Procedure / vervolgstappen

Uw besluit wordt in vervolg daarop kenbaar gemaakt aan de betrokken aanbieders van hulp bij het huishouden. Daarnaast wordt de officiële aankondiging van de gewijzigde opdracht gepubliceerd.

De huidige overeenkomst loopt tot 31 december 2024. De gemeente kan daarna nog eenmaal eenzijdig met een jaar verlengen. Hier gaat geen gebruik van worden gemaakt.

Adviesbureau Berenschot is gevraagd om advies uit te brengen over de mogelijkheden van tariefdifferentiatie (een tarief voor aanbieders met medewerkers in loondienst en een tarief voor aanbieders die werken met zzp-ers). Berenschot is, samen met de VNG, de ontwikkelaar van de landelijk gebruikte rekentool om de kostprijs voor hulp bij het huishouden te bepalen. Berenschot zal vervolgens dan ook een kostprijsonderzoek uitvoeren en tarieven voorstellen voor de nieuwe aanbesteding die in 2024 zal worden gedaan.

Voorgenomen besluit

Wij stellen u voor bijgaand besluit vast te stellen.

Het college van Heusden,
de secretaris,

de burgemeester,

mr. H.J.M. Timmermans

drs. W. van Hees

Bijlage(n):

- Brief Actief Zorg en Tzorg inzake tarief Hulp bij het huishouden

De raad van Heusden in zijn openbare vergadering van 19 december 2023;

gezien het voorstel van het college van 7 november 2023;

gelet op de beraadslaging;

b e s l u i t :

- het tarief voor hulp bij het huishouden te verhogen:
 - naar € 34,64 met ingang van 1 januari 2024;
 - naar € 35,78 met ingang van 1 maart 2024;
 - naar € 36,92 met ingang van 1 oktober 2024.
- de structurele meerkosten voor een bedrag van € 200.000 ten laste te brengen van de stelpost prijsstijgingen en de (meerjaren)begroting 2024 hiervoor te wijzigen;
- de meerkosten voor een bedrag van € 220.000 ten laste brengen van het begrotingsresultaat 2024 en de begroting hiervoor te wijzigen;
- met deze verwerking van de meerkosten de vierde begrotingswijziging 2024 vast te stellen.

de griffier,

de voorzitter,

mr. A.P.M.A.F. Bergmans

drs. W. van Hees